

Glede Tiszovega naslednika kaže se, da prevzame predsedništvo ministersko skoraj gotovo sedanji poljedelski minister grof Szapary, ki je bil svoj čas finančni minister. Szapary je 58 let star, spoštovan v državnem zboru, ne da bi bil ravno priljubljen. Kot govornik je le srednje veljave, pač pa kot uradnik, pravijo, da zna, kadar treba pokazati se velikega gospoda.

Imenovala so se dalje še imena grof Teleki, sedanji minister notranjih zadev, grof Czaky, sedanji naučni minister, Szilagi pravosodni minister in pa skupni finančni minister Kallay, ki bi bil morebiti najspretnější za to mesto, toda ravno za Kallay-a bila bi velika težava, najti mu primernega naslednika, kot ministru za Bosno in Hercegovino. Morebiti bi bil ta mož še najpravičnejši nasproti Slavanom na Ogerski, toda ta lastnost sedaj ni viditi odločilna v prvi vrsti, ampak vse kaže na to, da si cesar izbera moža, ki bode bolj prijateljske razmere hotel gojiti z Avstrijsko in ki bode bolj pristopen zahtevam cesarjevim.

Videti je, da se je s tega ozira imenovalo tudi ime grofa Czaky-ja, ki je katolik in pa bratranec soproge grofa Taaffe-ja.

Kadar bode novo ministerstvo zbrano, in pričakuje se to še v teku tega tedna, naznanil bode Tisza državnemu zboru ministersko krizo in pa ostavko vsega ministerstva, par dni kasveje pa se zbornici predstavi novo ministerstvo, katero mora naznaniti zbornici nekako svoj program.

Glede tega se zagotavlja, da novo ministerstvo ne bode preminjalo dosedanjega programa vladnega, glede vprašanja pa, katero je dalo povod odstopu Tiszovem, — pravijo namerava novo ministerstvo zbornici naznaniti, da sedaj ne namerava zbornici predložiti načrta novega zakona glede domovinske pravice samo zato ne, ker se ji za tako premembo s političnih ozirih položaj ne zdi primeren.

Opozicija bode toraj pri vsi tej borbi dosegla to, da se znebi neljubega ji ministerskega predsednika, nasproti pa se spolni tudi vtemeljena želja cesarjeva, da se Košutu na ljubo in pa njegovi protiaavstrijski stranki na ljubo ne bode spremenil tamošnji zakon o domovinstvu.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane.

— Desetletnica predsedovanja gospoda barona Winkler-ja v deželi kranjski. Dne 18. marca t. l. bode preteklo deset let odkar je bil za c. kr. deželnega predsednika dežele kranjske imenovan gospod baron Andrej Winkler. Kdor še ni pozabil, kakove so bile narodne in gospodarske razmere pred njim v deželi in kakošne so sedaj, bode rad priznal, da dežela naša spolni zgot. dolžnost hvaležnosti, ako sijajno praznuje oni dan, katerega je pred 10 leti milostivi

cesar deželi dal pravičnega in skrbnega Svojega namestnika.

— V državnem zboru imeli so slovenski državni poslanci po posebni deputaciji pomenljiv pa zaupen razgovor z vlado, in videti je, da so se razpravljale vse pereče šolske zadeve. Ker je bil razgovor zaupen, pač deležnikom ni mogoče objaviti kaj od onega, krog cesar se je, na drobno vrtil dolgotrajen razgovor. Eno stvar pa je, kakor šegavo tudi, omenil naučni minister Gautsch v budgetnem odseku, namreč zadevo kranjske gimnazije. Rekel je namreč približno to le: Kar zadeva zopetno ustanovitev gimnazije v Kranji, mi je opomniti, da je za letos odločena ustanovitev nove nižje gimnazije v Ljubljani. Od vspeha tega prvega koraka bode odvisna rešitev prvega vprašanja (to je gimnazije Kranjske.)

Radi priznamo, da je podučevanje 900 učencev na enem zavodu nemogoče, in da s paralelkami, ki imajo vsaj po trikrat toliko učencev kakor prvotni razredi ni mogoče podučevati uspešno tako malo, kakor s preobilnim številom suplentom. Toliko pa vendar že zdaj in pred daljnimi skušnjami sprevidi tudi le nekoliko razumen nestrokovnjak, da 900 učencev popolnoma zadostuje za dve višji in za eno nižjo gimnazijo, in, da bi ustanovitev višje gimnazije v Kranji bogato povrnila primeroma male višje stroške njenega vzdržavanja z vse sijajnimi učnimi vspehi, kakor so pa pri sedanjih razmerah mogoči. Treba torej, da minister to vprašanje v roko vzame z odločnejšo dobro voljo.

— Katoliško politično društvo imelo je minulo nedeljo dne 9. t. m. svoje prvo javno zborovanje po ustanovnih volitvah. V redutni dvorani zbralo se je krog 5—600 deležnikov. Predsednik kanonik Klun pozdravil je zbrane v jako zanimivem z živahno pohvalo sprejetem nagovoru, v katerem je naglašal naloge in potrebo takega društva, že v ta namen da se dejansko širi staro naše geslo, z novega sprejeto soglasno v klubu narodnih poslancev v zadnjem zasedanji deželnega zbora.

Kot prvo točko za razgovor v shodu, razpravljal je gosp. poslanec Povše o nasvetu namreč, da se odpošlje gosposki zbornici prošnja za versko narodno šolo, naglašal je govornik, da v Kranjski za sedaj to vprašanje takoj nima aktualnega pomena, takoj pa že v družih slovenskih, še bolj pa v nemških pokrajinah. O političnem položaju govoril je gosp. poslanec Žitnik, o prošnji glede uredbe stavbenega obrta pa poslanec Klein. Seja trajala je nad dve uri.

— Iz oporoke umrlega hišnika Leop. Zhuk-a, ki je v Ljubljani umrl minuli teden, poroča današnja „Laib. Ztg.“, da je volil za dobrodelne ali občekoristne namene krog 40.000 gld. med drugimi za sirotišnico „Marijanišče“ v Ljubljani 12.620 gld., za ubožno ustanovo v Idriji, rojstnem mestu umrlega 8000 gld., za Lichtenturnovo sirotišnico, za ljubljanske uboge, za tukajšnjo Frančiškansko cerkev in pa revne iz bolnišnice odhajajoče vsa-

kemu namenu po 2000 gld., društvu katoliških rokodelskih pomočnikov 1000 gld., ženskemu društvu sv. Vincencija, zavetišči malih otrok, otroški bolnici in cerkvi na Rožniku po 500 gld., ljudski in študentovski knhinji 200 gld. svoje politično mišljenje pa je označil s tem, da je za nakup hiše za otročji vrt nemškega Schulvereina volil 5000 gld.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Budgetni odsek je sredi posvetovanja državnega proračuna in je večji del proračuna za naučno ministerstvo dognal. Ministra Gautsch-a poprašavali so poslanci po marsičem, na drugem mestu poročamo kaj je odgovoril glede zopetne ustanovitve gimnazije v Krauji.

Letos je prvič odgovoril tudi povoljnejše glede višjih razredov realke v Stajer-ju, ker je v prvi razred te šole vstopilo izredno veliko število učencev (46). — V poljskem klubu vedno hujše vre zavolj tega, ker se nemški konservativci Centrum-kluba upirajo glasovati za odpis Poljskega zemljiško odveznega dolga. Videti je, da gališki poslanci ne bodo dolgo premišljevali preskčiti k levičarjem, ako si gospodje Ebenhoch, Brandis in Fuchs in drugovi ne premislijo o pravem času in ne pregledajo neizogibnih posledic razpada sedanje državnozbornske večine.

Včeraj zborovala je zbornica poslancev in sprejel se je brez razprave vladni predlog glede cesarskih namestnikov na Dunaji, v Pragi in v Lvovu, potem se je nadaljevala razprava o zakonu glede odškodovanja po krivim obsojenih. Pri tej priliki govorila sta tudi slovenska poslanca Hren in Vošnjak. Ta je govoril že v splošni razpravi k temu zakonu, pa predsednik odtegnil mu je besedo, kakor se je pokazalo in kakor je včeraj priznal predsednik sam po krivem. Predsenik dr. Smolka je namreč g. Vošnjaka klical k stvari in mu je konečno odvzel besedo. Prepričal pa se je, da je takrat, ko mu je predsednik odvzel besedo, dejansko govoril prav k stvari, zato pa je v včerajšnji seji predsednik pripoznal svojo zmoto, prosil govornika za zamero in stvar je s tem poravnana. Gospod Vošnjak je namreč žugal, po pravici žaljen po samovoljnim ravnanji predsednikovim, da odloži svoj mandat, ako se mu ne da zadostenja. Prihodnja seja je v petek in na dnevnem redu je budgetni provizorij za mesec april in maj, potem pa nadaljevanje včerajšnjega dnevnega reda. Koncem seje predlagal je Vašati, da naj se na dnevni red dene njegov dne 6. decembra minulega leta stavljen predlog o premembi § 3. tiskovnega zakona zavolj tega, ker je vlada „Nar. Listom“ odvzela pravico prodajanja.

Predsednik ugovarjal je temu predlogu rekoč, da je še toliko važnih nerešenih predmetov, da sedaj ni

mogoče misliti na take še neugodne predloge, vendar pa je dal predlog Vašati-jev na glasovanje in zbornica, tekoma pred sklepom seje iznenadena je vendarle odklonila predlog, toda z enakimi glasovi 82 zoper 82 glasovi.

Ogerska. — Pravijo, da bode ministerska kriza dognana v teku tega tedna, da se bodejo v nedeljo uradno proglasila imena novega ministerstva, v katerem bode predsedništvo in notranje zadeve imel grof Szapari, poljedeljsko ministerstvo pa prevzame grof Betlen, svak skupnega finančnega ministra Benjaminu Kallaya.

Listi poročajo, da se je glavni boj boril zato, ali prevzame grof Szapati poleg predsedništva tudi ministerstvo notranjih zadev ali ne. Liberalna stranka s Tiszom zahtevala je baje družega lastnega ministra za notranje zadeve. Szapari pa je zahteval za se tudi področje ministerstva notranjih zadev, ker je ta pri volitvah najpomembnejši, in kakor se sedaj čuje, je s to zahtevo tudi zmagal.

Češka. — Mladočehi stavljajo se bolj in bolj v nasprotje z obema strankama dežele, hujskajo proti Staročehom vseučilišnike, ki so napravili prof. Tomeku, Kvičali in Brafu mačje godbe. — Cesarski namestnik grof Thun prepovedal je nadrobno prodajo „Narodnih listov“.

Nemška. — Nasprotje med ostarelem knezom Bismarkom in pa delaželnim in samozavestnim cesarjem Viljemom II. nastalo je baje toliko, da se ne bode dalo rešiti drugače, kakor z odstopom Bismarkovim. To pomenja popolni prevrat dosedanje nemške politike v prvi vrsti one notranjih zadev.

Bolgarska vlada ne misli proglasiti nezavisnosti, če bi se Turčija ne ozirala na njene želje in ne priznala kneza. Zato je Stambulov premoder. Vsa diplomatična akcija je le bolj volilni manever. kajti bližajo se nove volitve za sebranje, katerih se bode baje udeležila vsa opozicija.

Žitna cena

v Ljubljani 26. februarija 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 5 gold. 87 kr. — soršice 4 gld. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.

V Kranji.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rrž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.